

Jednotkový koreň (unit root), diferencovanie časového radu, unit root testy

Beáta Stehlíková

Časové rady, FMFI UK, 2011/2012

Obsah

- Čo je jednotkový koreň (unit root) a čo spôsobuje
- Ak má proces jednotkový koreň - ako dáta transformovať, aby sme s nimi mohli pracovať a použiť ARMA metodológiu
- Ako z dát zistiť, či má proces jednotkový koreň → unit root testy

Príklady

- Majme proces $y_t = y_{t-1} + u_t$:
  - ◇ je to nestacionárny AR(1) proces s jednotkovým koreňom
  - ◇ pre jeho diferencie $\Delta y_t = y_t - y_{t-1}$ platí $\Delta y_t = u_t$
  - ◇ teda Δy_t je stacionárny proces
- Majme nestacionárny proces s jednotkovým koreňom

$$(1 - \frac{1}{2}L)(1 - L)x_t = 1 + (1 - \frac{1}{3}L)u_t$$

Potom pre diferencie

$$\Delta y_t = y_t - y_{t-1} = (1 - L)y_t$$

platí

$$(1 - \frac{1}{2}L)\Delta y_t = 1 + (1 - \frac{1}{3}L)u_t,$$

teda Δy_t je stacionárny proces

Príklady

- Majme nestacionárny proces s dvojnásobným jednotkovým koreňom

$$(1 - \frac{1}{2}L)(1 - L)^2 x_t = 1 + (1 - \frac{1}{3}L)u_t$$

Potom pre druhé diferencie

$$\Delta^2 y_t = \Delta(\Delta y_t) = (1 - L)(1 - L)y_t = (1 - L)^2 y_t$$

platí

$$(1 - \frac{1}{2}L)\Delta^2 y_t = 1 + (1 - \frac{1}{3}L)u_t,$$

teda $\Delta^2 y_t$ je stacionárny proces

- Vo všeobecnosti:
Ak má proces jednotkový koreň násobnosti k (a ostatné mimo jednotkového kruhu), tak jeho k -te diferencie sú stacionárne

ARIMA models

- Ak treba proces k-krát diferencovať, aby sme dostali stacionárny proces, nazýva sa **integrovaný proces rádu k** , označujeme $I(k)$
- Ak tie k-te diferencie sú ARMA(p,q), tak o pôvodnom procese hovoríme, že je **ARIMA(p,k,q)**.
- Napríklad x_t , ak

$$\left(1 - \frac{1}{2}L\right)(1 - L)^2 x_t = 1 + \left(1 - \frac{1}{3}L\right)u_t,$$

je proces ARIMA(1,2,1).

Jednotkový koreň a t -štatistika

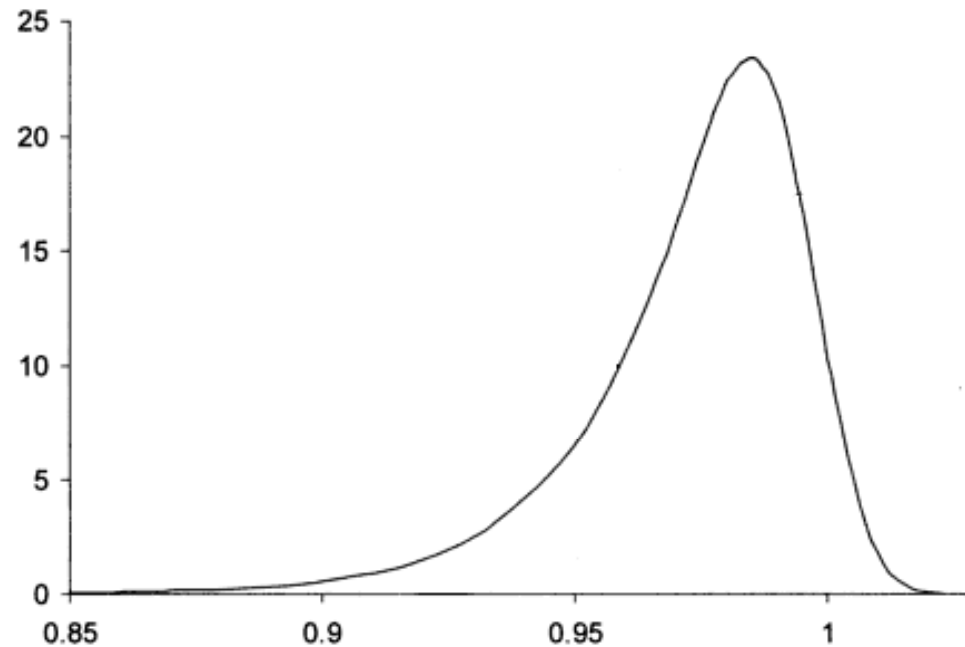

- Skúsme použiť testovanie hypotéz o koeficientoch regresného modelu známe z ekonometrie.
- [Kirchgässner, Wolters], example 5.1:
  - ◇ proces $y_t = y_{t-1} + u_t$, počet pozorovaní $T = 200$
  - ◇ vygenerujeme 100 000 realizácií
  - ◇ MNŠ odhadujeme model $y_t = \alpha + \rho y_{t-1} + u_t$ a zaznamenávame
    1. odhad $\hat{\rho}$
    2. hodnotu t -štatistiky zodpovedajúcej nulovej hypotéze $\rho = 1$ (ktorá platí)

Jednotkový koreň a t -štatistika

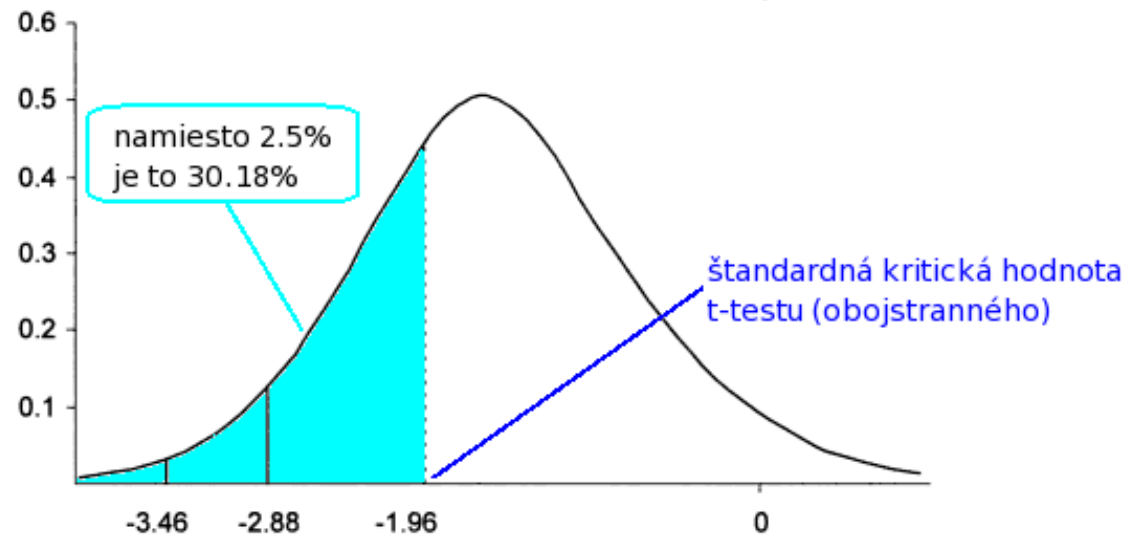
- Odhad $\hat{\rho}$ - mal by mať normálne rozdelenie so strednou hodnotou rovnou jeho skutočnej hodnote $\rho = 1$
- Rozdelenie odhadu zo simulácií je však nasledovné:

Jednotkový koreň a t-štatistika

- Rozdelenie t-štatistiky zo simulácií:

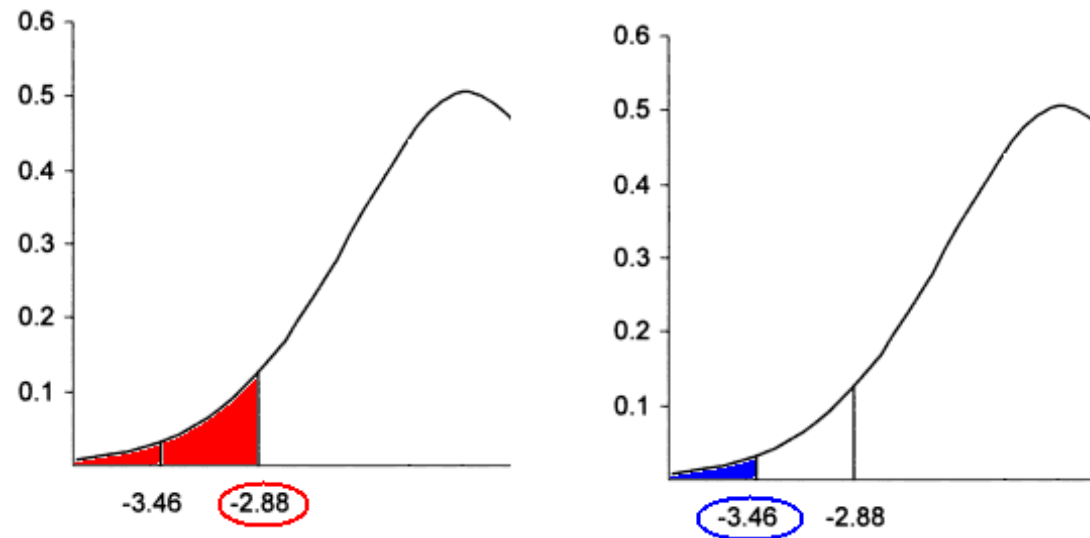

- Štandardné kritické hodnoty sa nedajú použiť → použijeme t-štatistiku, ale s inými kritickými hodnotami

Jednotkový koreň a t -štatistika

However, if we use the critical values of J.G. MACKINNON (1991) which, in this situation, are -2.876 at the 5 percent level and -3.465 at the 1 percent level, with rejection rates of 4.99 percent and 0.99 percent, the significance levels are almost exactly realised in our simulations.

- Kritické hodnoty:
  - ◇ od čoho závisia
  - ◇ ako ich vypočítat'
  - ◇ čo ak nemáme AR(1) proces, ale všeobecnejší

Testovanie jednotkového koreňa

- AR(1) proces:

$$(1) \quad y_t = \rho y_{t-1} + u_t$$

jednotkový koreň znamená, že $\rho = 1$.

- Ekvivalentne:

$$\Delta y_t = (\rho - 1)y_{t-1} + u_t$$

a zaujíma nás t-štatistika zo signifikancie koeficienta pri y_{t-1} - ale s inou kritickou hodnotou

- Tá kritická hodnota
  - ◇ závisí od počtu dát
  - ◇ zmení sa, ak rovnica (1) obsahuje konštantu a/alebo lineárny trend
- Vo všeobecnosti: $\Delta y_t = \alpha + \beta t + (\rho - 1)y_{t-1} + u_t$

Testovanie jednotkového koreňa

- AR(p) proces: $y_t = \alpha_1 y_{t-1} + \alpha_2 y_{t-2} + \dots + \alpha_p y_{t-p} + u_t$
jednotkový koreň $\rightarrow \alpha_1 + \dots + \alpha_p = 1$.

- Upravíme do tvaru:

$$y_t = \rho y_{t-1} + \theta_1 \Delta y_{t-1} + \theta_2 \Delta y_{t-2} + \dots + \theta_{p-1} \Delta y_{t-p+1} + u_t,$$

kde $\rho = \sum_{j=1}^p \alpha_j$, $\theta_i = - \sum_{j=i+1}^p \alpha_j$ pre $i = 1, \dots, p-1$

- Ekvivalentne:

$$\Delta y_t = (\rho - 1) y_{t-1} + \theta_1 \Delta y_{t-1} + \theta_2 \Delta y_{t-2} + \dots + \theta_{p-1} \Delta y_{t-p+1} + u_t$$

a zaujíma nás **t-štatistika z koeficienta pri y_{t-1}**

- Vo všeobecnosti: môžeme mať trend a/alebo intercept
$$\Delta y_t = \alpha + \beta t + (\rho - 1) y_{t-1} + \theta_1 \Delta y_{t-1} + \theta_2 \Delta y_{t-2} + \dots + \theta_{p-1} \Delta y_{t-p+1} + u_t$$

Augmented Dickey-Fuller test (ADF)

Wayne A. Fuller (1976)

David A. Dickey, Wayne A. Fuller (1979, 1981)

- Odhadujeme rovnicu

$$\Delta y_t = \alpha + \beta t + (\rho - 1)y_{t-1} + \theta_1 \Delta y_{t-1} + \dots + \theta_k \Delta y_{t-k} + u_t$$

pričom musíme

- ◇ rozhodnúť, či zahrnúť konštantu α a/alebo lineárny trend β
  - ◇ určiť k
- Zaujímá nás potom t-štatistika zo signifikancie koeficienta pri y_{t-1} , ale so správnymi kritickými hodnotami

Augmented Dickey-Fuller test (ADF)

- ADF test v EViews:

Unit Root Test

Test type
Augmented Dickey-Fuller

Test for unit root in
 Level
 1st difference
 2nd difference

Include in test equation
 Intercept
 Trend and intercept
 None

Lag length
 Automatic selection:
Schwarz Info Criterion
Maximum lags: 9
 User specified: 1

OK Cancel

ADF test - kritické hodnoty

- James G. MacKinnon (1991) - dostupné ako súčasť doplnenej verzie z roku 2010:

James G. MacKinnon: **Critical Values for Cointegration Tests**. Queen's Economics Department Working Paper No. 1227, 2010..

Dostupné online: <http://ideas.repec.org/p/qed/wpaper/1227.html>

- Simulačne získané hodnoty:

Table 1. Response Surface Estimates of Critical Values

N	Variant	Level	Obs.	β_∞	(s.e.)	β_1	β_2
1	no constant	1%	600	-2.5658	(0.0023)	-1.960	-10.04
		5%	600	-1.9393	(0.0008)	-0.398	
		10%	560	-1.6156	(0.0007)	-0.181	
1	no trend	1%	600	-3.4336	(0.0024)	-5.999	-29.25
		5%	600	-2.8621	(0.0011)	-2.738	-8.36
		10%	600	-2.5671	(0.0009)	-1.438	-4.48
1	with trend	1%	600	-3.9638	(0.0019)	-8.353	-47.44
		5%	600	-3.4126	(0.0012)	-4.039	-17.83
		10%	600	-3.1279	(0.0009)	-2.418	-7.58

ADF test - kritické hodnoty

- Ak v regresii používame T dát, kritická hodnota je $\beta_\infty + \beta_1/T + \beta_2/T^2$
- To sú tie hodnoty, ktoré sa spomínajú v príklade v knihe [Kirchgässner, Wolters]:

However, if we use the critical values of J.G. MACKINNON (1991) which, in this situation, are -2.876 at the 5 percent level and -3.465 at the 1 percent level with rejection rates of 4.99 percent and 0.99 percent, the significance levels are almost exactly realised in our simulations.

Table 1. Response Surface Estimates of Critical Values

N	Variant	Level	Obs.	β_∞	(s.e.)	β_1	β_2
1	no constant	1%	600	-2.5658	(0.0023)	-1.960	-10.04
		5%	600	-1.9393	(0.0008)	-0.398	
		10%	560	-1.6156	(0.0007)	-0.181	
1	no trend	1%	600	-3.4336	(0.0024)	-5.999	-29.25
		5%	600	-2.8621	(0.0011)	-2.738	-8.36
		10%	600	-2.5671	(0.0009)	-1.438	-4.48
1	with trend	1%	600	-3.9638	(0.0019)	-8.353	-47.44
		5%	600	-3.4126	(0.0012)	-4.039	-17.83
		10%	600	-3.1279	(0.0009)	-2.418	-7.58

ADF test - kritické hodnoty

- James G. MacKinnon (1996) - nielen kritické hodnoty, ale aj P hodnoty pre konkrétnu hodnotu testovacej štatistiky:

JOURNAL OF APPLIED ECONOMETRICS, VOL. 11, 601-618 (1996)

NUMERICAL DISTRIBUTION FUNCTIONS FOR UNIT ROOT AND COINTEGRATION TESTS

JAMES G. MACKINNON

*Department of Economics, Queen's University, Kingston, Ontario, Canada K7L 3N6
E-mail: jgm@qed.econ.queensu.ca*

SUMMARY

This paper employs response surface regressions based on simulation experiments to calculate distribution functions for some well-known unit root and cointegration test statistics. The principal contributions of the paper are a set of data files that contain estimated response surface coefficients and a computer program for utilizing them. This program, which is freely available via the Internet, can easily be used to calculate both asymptotic and finite-sample critical values and P-values for any of the tests. Graphs of some of the tabulated distribution functions are provided. An empirical example deals with interest rates and inflation rates in Canada.

Program: <http://econ.queensu.ca/faculty/mackinnon/numdist/>

ADF test - ukážka použitia

Null Hypothesis: LOGPCOAO has a unit root

Exogenous: None

Lag Length: 2 (Automatic based on SIC, MAXLAG=18)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	0.481897	0.8188
Test critical values:		
1% level	-2.569504	
5% level	-1.941445	
10% level	-1.616282	
*MacKinnon (1996) one-sided p-values.		

Augmented Dickey-Fuller Test Equation

Dependent Variable: D(LOGPCOAO)

Method: Least Squares

Date: 10/18/11 Time: 12:46

Sample (adjusted): 1960M04 2002M09

Included observations: 510 after adjustments

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
LOGPCOAO(-1)	0.000332	0.000689	0.481897	0.6301
D(LOGPCOAO(-1))	0.352113	0.044181	7.969833	0.0000
D(LOGPCOAO(-2))	-0.117298	0.044191	-2.654332	0.0082
R-squared	0.110808	Mean dependent var		0.002585
Adjusted R-squared	0.107301	S.D. dependent var		0.066382
S.E. of regression	0.062719	Akaike info criterion		-2.694426
Sum squared resid	1.994400	Schwarz criterion		-2.669517
Log likelihood	690.0786	Hannan-Quinn criter.		-2.684660
Durbin-Watson stat	1.983803			

ADF test - ukážka použitia

- Otázky k výstupu:
  - ◇ Aká hypotéza sa testuje a aký je záver (na základe P hodnoty - zamietame nulovú hypotézu alebo nie?) Čo to znamená pre modelovanie premennej *LOGPCOCHA*?
  - ◇ Ako bola zostavená regresia uvedená vo výstupe? Kde sa v nej nachádza testovacia štatistika - vysvetlite, prečo nás zaujíma práve táto hodnota.